

tovo nikada, oblik *Tunišanin*. Ne ulazim u pitanje, pod čijim je utjecajem došlo do upotrebe oblika *Tunežanin* i *Tunižanin*, t. j. da li ćemo govoriti i pisati te riječi sa samoglasnikom *e* ili *i*, samo želim istaći, da tu postoji još jedan problem, t. j. da li ćemo govoriti i pisati te riječi sa suglasnikom *ž* ili *š*.

Naši obrazovani ljudi već poodavno, a danas i najširi narodni redovi, poznaju kao osnovni oblik tih izvedenica samo oblik *Tunis*, tako ga govore i pišu. I osnova te riječi glasi *Tunis-*, svršava se na suglasnik *s*, a ne na suglasnik *z*. Ime francuskog glavnog grada *Paris*, na primjer, naš je narod posvojio u obliku *Pariz*, dakle sa suglasnikom *z* na kraju, te mu se i osnova *Pariz-*svršava na taj suglasnik. Razumljivo je, za-

što ime stanovnika francuskoga glavnoga grada u našem jeziku glasi *Parižanin*. Ta izvedenica postala je od *Pariz-janin*, t. j. od osnove *Pariz-* i nastavka *-janin*, jer se tu izvršilo jotovanje: *z + j* dalo je *ž*. Međutim, ako se osnovnoj imenici osnova svršava na suglasnik *s*, onda *s + j* daje *š*, pa zato od *Vis* imamo izvedenicu *Višanin* (*Vis-janin*), a od *Veles* imamo izvedenicu *Veleşanin* (*Veles-janin*). Prema tome, od osnovne imenice *Tunis* izvest ćemo samo imenicu *Tunišanin* (*Tunis-janin*).

Stoga mislim, da oblike *Tunežanin* i *Tunižanin*, koji su svakako nastali pod utjecajem tuđeg izgovora, ne bi trebalo zadržati u našem književnom jeziku, kad imamo oblik *Tunišanin*, koji se tvori prema narodnom izgovoru osnovne riječi *Tunis*.

Ante Erdeljac

OSVRTI

PRAVOPISNA PRAVILA NA DISKUSIJI

Prvih dana mjeseca travnja razasлана su na diskusiju naučnim ustanovama i stručnim društvima Pravopisna pravila, što ih je izradila Pravopisna komisija na svojim zasjedanjima, o kojima su naši čitaoci obavještavani. Pravopisna pravila štampana su kao rukopis, te se ne smiju ni preštamovati ni umnožavati, dok traje diskusija, ni u cjelini ni u pojedinim dijelovima.

Matica Hrvatska u Zagrebu izdala je Pravila latinicom i ijekavski, a Matica Srpska u Novom Sadu ćirilicom i ekavski. Oba izdanja donose jednaka pravila; latinički tekst obuhvaća doduše 179 strana, a ćirilski 159 strana, ali to je samo zato, što je ćirilsko izdanje štampano manjim slovima. Stilizaciju teksta izvršili su članovi Komisije Mihailo Stevanović i Ljudevit Jonke. Na ponekim mjestima pojavljuju se doduše i neke sitnije stilske razlike, pa i nekoliko štamparskih pogrešaka, ali sve će se to izjednačiti na lipanjskom sastanku Komisije u Beogradu, gdje će se odobriti konačni tekst za štampu.

Na lipanjskom sastanku razmotrit će se i primjedbe naučnih ustanova i stručnih

društava, koje stignu sekretarijatu Pravopisne komisije pri Matici Srpskoj i Matici Hrvatskoj do kraja mjeseca svibnja. Diskusija je naime dvomjesečna, a naučnim ustanovama i stručnim društvima, koja se bave jezičnim pitanjima, razaslan je po jedan primjerak latiničkog teksta i po jedan primjerak ćirilskog teksta Pravopisnih pravila.

Pravopisnu komisiju zanimaju u prvom redu kolektivna mišljenja spomenutih ustanova i društava, ali i svaki član ustanove ili društva moći će poslati i svoje lično, obrazloženo mišljenje Pravopisnoj komisiji. U Hrvatskom filološkom društvu održana je već diskusija u lingvističkoj sekciji 17. travnja, a nekoliko će sastanaka posvetiti tome pitanju i Pravopisna sekcija Hrvatskoga filološkog društva u Zagrebu, koja se prvi put sastaje u početku svibnja te će potanko razmotriti Pravopisna pravila i formulirati o njima mišljenje društva kao cjeline.

Usporedo s diskusijom odvija se i rad na izrađivanju pravopisnog rječnika, koji će biti priključen uz pravila, po načelima, koja je postavila Pravopisna komisija. I

o tom će se raspravljati na lipanjskom sastanku u Beogradu, te se po svemu čini, da će se u jesen prići slaganju i štampanju čitavog pravopisnog priručnika. Pored velikog pravopisa prredit će se i manji za školske potrebe.

Ljudevit Jonke

JOŠ O JEZIČNOM NEMARU U NATPISIMA I OGLASIMA

Na ovom su se mjestu već nekoliko puta spomenule jezične nagrde u natpisima i oglasima po našim mjestima i gradovima. I ne samo to: energično se tražilo, da se već jednom prestane nagrdivati naš jezik, jer je pitanje pravilnog jezika i pravopisa mjerilo, zacijelo najvažnije, kulture jednog naroda. Poštivanje normativne gramatike i pravopisa nije manje važno od čuvanja grčkih ili rimskih spomenika, uređivanja arhiva i otvaranja knjižnica.

Zadar, sada fakultetski grad, u kojem se održavaju i tečajevi za strane slaviste, obiluje jezičnim griješkama u svojim natpisima i oglasima. Mogli bismo ispisati mnogo stranica nabrajajući pogreške zadarskih natpisa, ali mislim, da će biti dovoljno spomenuti samo neke:

Dvorana naložena (oglas »Usmene zadarske revije« od 11. XII. 1957.). Koliko mi je poznato, kaže se *naložiti vatru*. *Dvorana naložena* moglo bi značiti, da je netko zapalio dvoranu, a ne vatru u peći, koja se nalazi u toj dvorani. Treba reći: *dvorana ugrijana*. *Tekstilna radnja, krojačka radnja, komisiona radnja* i t. d. Sve same radnje, iako je »Jezik« o tome već pisao. Bolje je: *prodavaonica tekstila*. Zatim, koliko ima po Zadru *prodavaona, predavaona* i *ljekarna* mj. pravilnih oblika *prodavaonica, predavaonica* i *ljekarnica*? Što kazati o prodaji *sviježih slastica*? U ulici M. Pavlinovića možemo čitati natpis *čistoča*, a u jednom od zadarskih izloga *prodaja kućnih potrebstina*.

U perivoju *Uladimira Nazora* vidimo *koš za odpatke*. Jedna ulica nosi naziv *NII Ivana Milutinovića*. Ne znam, u kojem pravopisu piše, da je *NH* kratica za *narodni heroj*.

Nije tim griješkama uzrok neznanje našega književnog jezika i pravopisa; radije bih rekao, da u nemaru prema materinskom jeziku treba tražiti korijen tolikim i tolikim nagrdama. Te su griješke pravi *atentati* na svakoga, koji ima imalo jezičnog osjećaja. Što će reći strani slavisti ili što su već rekli o tim natpisima? Ne znam. Ali je sigurno, da im se nisu divili, a nas Zadrane jamačno nisu pohvalili. Uostalom nije toliko nj važno, što će tko o nama reći. Mi sami moramo voditi računa o svojoj jezičnoj kulturi. Mi sami moramo ispraviti griješke naših natpisa.

Vrijeme je, da počnemo više njegovati svoj jezik, jer znanje jezika i pravopisa nije rezervirano samo za slaviste, filologe ili »suvviše osjetljivje« ljude. To mora biti potreba svakoga kulturnog čovjeka.

Pavao Galić

POPRAVITE POGREŠKE!

U 3. broju ovogodišnjeg Jezika potkrale su se pogreške, koje mijenjaju značenje teksta, pa ih je stoga potrebno popraviti. U članku Alije Nametka »Nazivi za rodbinu i svojtu u Bosni i Hercegovini«, na str. 73. dolje, druga rečenica u trećoj alineji treba da glasi: »To su nekad istovetni nazivi kao i u drugim hrvatskim i srpskim krajevima, koji su svojina književnog jezika, nekad su takvi, da ih ne ćemo unositi u književna djela, jer imamo mjesto njih dobre narodne nazive...«

Slično tome u ocjeni Škaljićevih »Turcizama« na str. 89. u 7. retku lijevog stupca odozgo treba da stoji »Bibliografiju folklorne građe« mjesto »Biografiju folklorne građe«.

Molimo čitaoce, da to poprave.